

Proposta educativa sobre les fosses de la batalla de l'Ebre

SERVEIS EDUCATIUS

DADES TÈCNiques

La Llibreta del Dr. Gras i exposició On son? 85 anys d'exhumacions de fosses comunes de la Guerra Civil a Catalunya i (abril, maig i juny 2023)

Durada: 3 h (1 hora de documental +2 hores de visita a les exposicions)

Preu persona: (2 € només es paga si s'inclou la visita a l'exposició permanent del Centre d'Interpretació 115 dies de Corbera d'Ebre)

Punt de trobada: Centre Interpretació 115 Dies (C/ Freginals, 18 (Corbera d'Ebre))

ADREÇADA A GRUPS ESCOLARS ESTUDIANTS D'ESO I BATXILLERAT I GRUPS D'ADULTS

DADES BàSIQUES

Contacte: Cinta Farnós

Tel de contacte: 677 395 393 / 977 421 528

Mail: direccio@batallaebre.org

Web: www.batallaebre.org

PRESENTACIÓ

La batalla de l'Ebre va ser el principal episodi de la Guerra Civil Espanyola (1936-1939). Basant-se en una estratègia més política que militar per dilatar el conflicte, i situar-lo al tauler geopolític internacional, l'ofensiva de l'exèrcit republicà va conquerir 800 km² del sud de Catalunya en una setmana. La batalla va durar 115 dies, del 25 de juliol al 16 de novembre del 1938 i va deixar un balanç d'uns 30.000 morts. Moltes d'aquestes persones que van desaparèixer van ser inhumades en fosses comunes, tant a primera línia de front com a fosses d'hospitals de campanya o la rereguarda.

L'exposició "On són? 85 anys d'exhumacions de fosses de la Guerra Civil a Catalunya" ressegueix l'evolució de les exhumacions de fosses a Catalunya, des dels seus inicis durant la mateixa Guerra Civil fins a l'actualitat. Així mateix, informa dels resultats d'aquestes intervencions i mostra el procés des de la documentació i cerca historiogràfica de la fossa fins a l'exhumació arqueològica i possible identificació antropològica i genètica. Alhora, exemplifica els possibles resultats de la cerca de persones desaparegudes per part de les famílies.

Aquesta proposta educativa emmarca la visita a aquesta exposició temporal del Centre 115 dies de Corbera d'Ebre (del 6 d'abril al 9 de juliol de 2023) amb el visionat del documental "La llibreta del Dr. Gras" (2022), guanyador del Premi Ramon Barnils de Periodisme d'investigació.

La Llibreta del Dr. Gras explica la història de la fossa del Mas de Santa Magdalena de Móra d'Ebre, excavada l'any 2020, que va descobrir les restes de 177 persones inhumades provinents de l'Hospital de campanya instal·lat al mateix mas entre l'agost i el setembre del 1938. Aquesta excavació va ser iniciada per la informació continguda en la llibreta d'un dels cirurgians que va passar per l'hospital durant el seu funcionament, el Dr. Miquel Gras Artero, i que va deixar inscrites a la seva llibreta la identitat d'alguns dels seus pacients.

Tant l'exposició com el documental ofereixen una introducció a la Guerra Civil i a les seves conseqüències socials i comunitàries. Alhora, els perfils dels professionals participants en ambdues activitats poden ser d'interès en diferents àmbits educatius, des de la història fins a les ciències de la salut, fet que ofereix a l'alumnat la possibilitat de conèixer aquestes professions i tenir referents professionals de diferents àmbits implicats. La possibilitat d'interactuar i fer preguntes als diferents professionals implicats tant en la realització del documental com en l'exhumació d'una fossa pot amplificar l'interès i el dinamisme de l'activitat.

METODOLOGIA I DESENVOLUPAMENT DE LA VISITA

Centres educatius de les Terres de l'Ebre (abril, maig i juny del 2023)

(2 € per persona si s'accedeix a l'exposició permanent del Centre d'interpretació 115 dies)

- Visionat del documental "La llibreta del Dr. Gras" (57') al propi centre, mitjançant enllaç web (activitat gratuïta)
- Visita guiada a l'exposició "On són? 85 anys d'exhumacions de fosses comunes de la Guerra Civil a Catalunya", al Centre d'interpretació 115 dies de Corbera d'Ebre i visita lliure a l'exposició permanent del Centre (2€ entrada a l'exposició permanent)
- Participació al col·loqui (online) amb els productors del documental "La llibreta del Dr. Gras" i amb professionals implicades en les intervencions arqueològiques d'excavacions de fosses. (depenent del nombre de centres participants, s'oferirà la possibilitat de diverses dates amb diferents professionals implicats), on es podran fer preguntes als participants, recollides prèviament en el treball de classe.

*Per incloure visita a algun altre espai històric de la batalla de l'Ebre consultar tarifes i disponibilitat.

OBJECTIUS

- Conèixer la complexitat del fet històric de la Guerra Civil espanyola, en especial de la batalla de l'Ebre i les conseqüències vers el territori, tant a nivell paisatgístic com comunitari.
- Motivar l'interès envers conflictes polítics i bèl·lics, tant històrics com actuals, per tal d'ampliar la capacitat reflexiva i el criteri individualitzat.
- Incentivar la relació intergeneracional.
- Valorar la funció de la memòria històrica en la construcció del futur.
- Veure exemples i testimoniatge d'uns fets tràgics de la nostra història més recent.
- Introduir-se a l'organització sanitària de la batalla de l'Ebre.
- Reflexionar sobre les conseqüències actuals d'un fet històric de fa 85 anys i sobre l'experiència de la guerra sobre la vida de les persones que la van viure i les de diferents generacions posteriors.

RECOMANACIONS

- És preferible, tot i que no imprescindible, que l'alumnat hagi treballat prèviament la Guerra Civil espanyola.
- Es pot acompanyar el visionat i les vistes amb els materials pedagògics que el COMEBE posa a l'abast del professorat ([Recursos pedagògics – batallaebre.org](http://Recursos pedagogics – batallaebre.org))

ENLLAÇOS D'INTERÈS

- Informació sobre [l'exposició On són? 85 anys d'exhumacions de fosses de la Guerra Civil a Catalunya](#)
- [Informació sobre el documental La Llibreta del Dr.Gras](#)